

NEW AGE ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΓΚΡΗΤΙΣΜΟΣ

*ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΓΡ. ΖΙΑΚΑ, Δρ. Θρησκευολογίας,
Université Marc-Bloch de Strasbourg*

Ο άνθρωπος προσπαθεί πάντοτε να καταλάβει τα ανεξήγητα. Η γνώση και η πρόγνωση γεγονότων του παρελθόντος και του μέλλοντος είναι λειτουργία και ανάγκη του λογικού ανθρώπου. Από την περιέργεια και τον πόθο του να λύσει απορίες για την ύπαρξη του και το περιβάλλον του και να ερμηνεύσει τον κόσμο γεννήθηκε η επιστήμη.

Ωστόσο δίπλα στην επιστήμη γεννήθηκε από πολύ παλιά και μια απόκρυφη ψευδο-επιστήμη με φιλοσοφικό ένδυμα, που απευθύνεται στις υπαρξιακές ανησυχίες του ανθρώπου και υπόσχεται να του λύσει τα μυστήρια που τον περιβάλλουν και τον βασανίζουν. Έτσι προέκυψε και καλλιεργείται επιτήδεια μια ποικίλη δεισιδαιμονία που φέρει πολλά ονόματα: μαγεία, μαντεία, οιωνοσκοπία, αποκρυφισμός, αστρολογία κ.λ.π. Σήμερα τα περισσότερα από αυτά καλύπτονται, με νέες ερμηνείες και μαζί με πολλές άλλες δοξασίες, κάτω από το γενικό όνομα «New Age» ή «Νέα Εποχή». Η Νέα Εποχή αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα της αντινομίας του σύγχρονου κόσμου. Θα νόμιζε κανείς ότι σήμερα που η επιστήμη θριαμβεύει, η δεισιδαιμονία έπαυσε. Διαπιστώνουμε όμως καθημερινά πως υφίσταται και κυριαρχεί σ' όλες τις κοινωνίες, και μάλιστα όχι μόνον μεταξύ των απλοϊκών ανθρώπων, αλλά και μεταξύ των μορφωμένων.

Το κίνημα της Νέας Εποχής είναι ένα κίνημα που καθημερινά εισβάλλει στη ζωή των σύγχρονων κοινωνιών με πολλές και διαφορετικές όψεις και στην ολότητα του εμφανίζεται ως ένα φιλοσοφικό κίνημα και ως μια «υπερ-θρησκεία», που διακηρύσσει, ότι μεριμνά για την ευτυχία και την εσωτερική ολοκλήρωση του ανθρώπου. Παρουσιάζεται να δείχνει ιδιαίτερη ευαισθησία σε θέματα οικολογίας και εσωτερι-

κής γαλήνης και υπόσχεται κάτι καινούργιο, με νέες μορφές, σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης ζωής: Νέα Τέχνη, Νέα Πολιτική, Νέα Πορεία, Νέα Εποχή, κλπ.

Η ίδρυση της New Age ανάγεται σε μια ομάδα θιασωτών του Λος Αντζελες της δεκαετίας του 1960, η οποία όμως πολύ σύντομα απλώθηκε σ' όλη την Βόρεια Αμερική, την Ευρώπη και πολλές χώρες του κόσμου και πε έλαβε ποικίλες αντιλήψεις θρησκευτικών, μυστικιστικών και απόκρυφων συστημάτων. Όλα αυτά τα συνδέει με καινούργιες θρησκευτικές, πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές, οικολογικές και άλλες θεωρίες υπό το πρίσμα μιας παγκοσμιοποίησης..

Ο όρος Νέα Εποχή ήταν δημοφιλής στην γενιά των Hippies της δεκαετίας του 1960 (The New Age of Aquarius) και το κύμα αυτό του υδροχόου αποτελεί μια από τις ιδιαίτερες αστρολογικές πτυχές της σύγχρονης κίνησης. Η μεγάλη διάδοση όμως του κινήματος αρχίζει μετά την δεκαετία του 1970 και ευνοείται από δύο σύγχρονα ρεύματα: του μοντερνισμού ή νεωτερισμού και του μετά μοντερνισμού ή μετά νεωτερισμού. Σύμφωνα με τον μοντερνισμό ο Χριστιανισμός και κάθε αποκεκαλυμμένη θρησκευτική αλήθεια δεν αντέχουν στο κριτήριο και την βάση της επιστημονικής έρευνας και γνώσης. Ο μεταμοντερνισμός απελευθέρωσε βέβαια τον Χριστιανισμό από τις θέσεις του μοντερνισμού, αλλά συγχρόνως σχετικοποίησε το νόημα της αλήθειας και έδωσε τη δυνατότητα σε κάθε άλλη θρησκεία και σε κάθε παράθρησκεία ή θρησκευτική ομάδα να διεκδικήσουν ίσα δικαιώματα. Για την μεταμοντέρνα αυτή εποχή δεν υπάρχει πια αντικειμενική αλήθεια. Επομένως κάθε προσωπική ιδέα ή θρησκευτική πίστη έχει την ίδια αξία και οφείλει να γίνει σεβαστή εφόσον υπάρχουν άνθρωποι που την ασπάζονται. Ο σχετικισμός αυτός αποτελεί το χαρακτηριστικό γνώρισμα της Νέας Εποχής και επιτρέπει την πρόοδο και εξίσωση κάθε θρησκευτικής διδασκαλίας και δοξασίας είτε αυτή προέρχεται από τα ανατολικά θρησκευόμενα είτε από μυστηριακές λατρείες και αντιλήψεις του αρχαίου κόσμου.

Είναι φανερό λοιπόν ότι η Νέα Εποχή αποτελεί ένα ποικίλο συγκρητιστικό σύστημα. Στις διδασκαλίες του συστήματος βρίσκουμε ένα πλήθος από δοξασίες αρχαίων και σύγχρονων θρησκειών και ιδεολογιών.

Μαζί με ορισμένες προοδευτικές διδασκαλίες συνδυάζονται αρχέγονες αντιλήψεις, όπως ο πνευματισμός, ο αποκρυφισμός, η μαγεία και αντιλήψεις γνωστικών συστημάτων των πρωτοχριστιανικών χρόνων. Σε αυτά προστίθενται διδασκαλίες των ανατολικών θρησκειών, όπως είναι η μετενσάρκωση και η ανακύκληση του κόσμου, ο υπερβατικός διαλογισμός του Βουδισμού, η αντίληψη του Ινδοϊσμού ότι το πνεύμα αποτελεί την ουσία του παντός και ότι κάθε άνθρωπος είναι ένα κομμάτι του Θείου Πνεύματος, η ινδοϊστική και βουδιστική γιόγκα και πολλά άλλα. Σε ατομικό επίπεδο οι οπαδοί της New Age αμβλύνουν τις έννοιες περί καλού και κακού και σχετικοποιούν παλιές αναφαίρετες ηθικές αξίες. Το άτομο στοχεύει στην προσωπική του πρόοδο χωρίς να καταπιέζεται από ηθικές αρχές, και ιδίως από τον φόβο της βιβλικής

αμαρτίας. Κάθε προσωπικό ελάττωμα δεν είναι τίποτε άλλο παρά έλλειψη φωτισμού. Δεν βλέπουν επίσης την ανάγκη σωτηρίας και σωτήρα, και δεν αποδέχονται την έννοια της αμαρτίας. Ωστόσο επιδιώκουν την βίωση υπερφυσικών εμπειριών και θεραπειών και χρησιμοποιούν τον «οραματισμό» (visualization) για να πετύχουν ό,τι επιθυμούν.

Πολλοί σύγχρονοι μελετητές του κινήματος υποστηρίζουν πως οι ρίζες της Νέας Εποχής εντοπίζονται στις Θεοσοφικές διδασκαλίες της Helena Petrovna Blavatsky και της Alice Ann Bailey, ιδρύτριας της Arcane School, «Σχολής των Απορρήτων» (1875 και 1920 αντιστοίχως) και προάγουν την ένωση των παγκόσμιων ανατολικών θρησκειών και των μυστικιστικών ρευμάτων. Η ιδρύτρια της Θεοσοφικής Εταιρείας Helena Petrovna Blavatsky, η οποία στα 1875 ίδρυσε (μαζί με τους οπαδούς της Henry S. Olett, δικηγόρο και δημοσιογράφο συνταγματάρχη, και W. Q. Judge, επίσης δικηγόρο) την Εταιρεία της στη Νέα Υόρκη και σύντομα την μετέθεσε στο Αντιάρ της Ινδίας, όπου υπάρχει και ως τις μέρες μας, θεωρείται πολύ σπουδαία. Πρώτη η Θεοσοφία ανέπτυξε σύγχρονο συγκρητισμό και συντέλεσε στην αφύπνιση του σύγχρονου Ινδοϊσμού. Έχει τρεις κύριους σκοπούς:

1. Την αδελφосύνη των ανθρώπων, ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος και θρησκείας
2. Την συγκριτική μελέτη των παγκόσμιων θρησκειών
3. Τη μελέτη και ανάπτυξη των κρυμμένων δυνάμεων μέσα στον άνθρωπο

Πιστεύει στη μια μοναδική αλήθεια, τον Παγκόσμιο Νου. «Εν το Παν» είναι το σύνθημα της, το οποίο παριστάνεται μέσα σε ένα κύκλο τον οποίο σχηματίζει ένας ουραβόρος όφης, δηλαδή ένα φίδι που καταπίνει την ουρά του. Πρόκειται για τον ουραβόρο όφι, παλιό σύμβολο των αλχημιστών. Η μια αυτή αλήθεια αν και φανερώνεται, στο βάθος είναι μυστική και μόνον ο μνημένος την αισθάνεται. Βρίσκεται σε όλα τα ιερά βιβλία, αλλά κυρίως στα βασικά έργα του Μωυσή, του Βούδα και του Χριστού, τα οποία για τους Θεοσοφιστές αποτελούν την καρδιά της θεοσοφικής Εκκλησίας.

Πολλές από αυτές τις θεοσοφικές διδασκαλίες ενσωματώθηκαν στις αρχές της Νέας Εποχής και πήραν νέες ερμηνείες και προεκτάσεις:

1. Όλα είναι ένα - «Εν το Παν»
2. Όλα είναι Θεία
3. Η ανθρωπότητα είναι κομμάτι του θεού
4. Όλες οι θρησκείες είναι ένα
5. Η εξέλιξη του κόσμου είναι θετική

Ορισμένες επίσης Θεοσοφικές αντιλήψεις, όπως η επίδοση σε ψυχοκινητικούς πειραματισμούς («μέντιουμ»), η εμμονή στην ινδοϊστική βιοθεωρία (μετεμψύχωση), η εφαρμογή του πνευματισμού και η ενασχόληση με την παραψυχολογία, την αλχημεία και την αριθμολογία, συγκροτούν τις ιδιάζουσες όψεις της Νέας Εποχής. Σ' αυτά προστίθενται και μερικές σύγχρονες αντιλήψεις για ύπαρξη ουράνιων και εξωγήινων όντων, διαστημικών αδελφών και απεσταλμένων δασκάλων. Στις σελίδες του διαδικτύου υπάρχει ολόκληρη εμπορική μονάδα με αστρολογικές προβλέψεις και τεχνικές ταρό.

Στα ετερογενή αυτά στοιχεία, την αστρολογία, τον αποκρυφισμό, την μαγεία και σε μια ποικίλη δεισιδαιμονία της αρχαιότερης και νεότερης εποχής, κυρίαρχη θέση κατέχουν αντιλήψεις του Γνωστικισμού. Με το όνομα του Γνωστικισμού χαρακτηρίζεται ένας μεγάλος αριθμός συστημάτων των πρώτων αιώνων του Χριστιανισμού, τα οποία επιδίωκαν την απολύτρωση του ταλαιπωρημένου ανθρώπου με την γνώση απόκρυφων και αποκεκαλυμμένων αληθειών. Η αναζήτηση των Γνωστικών ήταν η ανάμνηση και εύρεση του πρωταρχικού και αληθινού εαυτού μας που έχουμε ξεχάσει. Πρόκειται για ιδέες παρμένες από την αρχαία ελληνική θεολογία, τους ορφικούς και τον Πλάτωνα και συνδυασμένες με την περσική διαρχία, την αιγυπτιακή θρησκεία και τον Ιουδαϊσμό. Ο Γνωστικισμός έδινε στον άνθρωπο την υπόσχεση για την δυνατότητα της προσέγγισης του υπέρτατου Θεού και τροφοδοτούσε την ελπίδα της σωτηρίας μέσω της «γνώσεως», μιας μυστικής αποκάλυψης, η οποία προσφερόταν στις γνωστικές συγκεντρώσεις με τη μορφή μυστηρίου. Η γνώση αυτή βασίζεται στα τραγικά πράγματι ερωτήματα, όπως τα διασώζει ο εκκλησιαστικός συγγραφέας του 2ου μ.Χ. αιώνα, Κλήμης ο Αλεξανδρεύς (Επίτομου Θεοτόκου 78,2):

«Τίνες ήμεν, τί γεγόναμεν;

Πού ήμεν, που ενεβλήθημεν;

Πού σπεύδομεν, πόθεν λυτρούμεθα;

Τί γέννησις, τί αναγέννησις;»

Οι γνωστικοί δεχόταν, ότι ανάμεσα στο Θεό ή το Ύψιστο Ένα και τους ανθρώπους υπήρχε μεγάλο χάος, το οποίο γέμιζε από ένα πλήθος θείων όντων με σαφή ιεράρχηση. Αυτά ονομαζόταν αιώνες, άγγελοι, άρχοντες, νους, λόγος, σοφία κ.λ.π. Αστρολογικά επίσης στοιχεία και θεότητες γέμιζαν το χάος του σύμπαντος, όπως είναι οι επτά πλανήτες, οι δώδεκα ζωδιακοί αστερισμοί, οι τριακόσιοι εξήντα πέντε κόσμοι και διάφορα άλλα μεσάζοντα όντα παρμένα από την Βίβλο, όπως Σαβαώθ, Ελωχείμ, Ιαλδαβαώθ, Εδέμ, Σηθ, Κάιν, Βαρούχ, Αρμαγεδδών κ.ά.

Η Νέα Εποχή παίρνει τις αντιλήψεις αυτές και δημιουργεί τα δικά της φανταστικά όντα, τους λεγόμενους συντρόφους ουράνιας ενέργειας. Από αυτούς ορισμένοι ταξιθεύουν στη γη και γίνονται γήινοι σύντροφοι ενέργειας. Οι τελευταίοι, επειδή ξέ-

πεσαν στους νόμους της φύσης, άρχισαν να έχουν την εμπειρία του χώρου, της αγωνίας, της απομόνωσης και της μοναξιάς, της αρρώστιας και του θανάτου. Και ακριβώς, όπως κατά τον Γνωστικισμό ορισμένοι αιώνες, σαν την Σοφία, ξέπεσαν από το πλήρωμα της θεότητας στο κένωμα και υπέφεραν, έτσι και σύμφωνα με τη Νέα Εποχή οι λεγόμενες σύντροφοι ενέργειες έχασαν τον «άνω εαυτό τους» και έγιναν «κάτω εαυτός». Μόνο με πολλές προσπάθειες και αλλεπάλληλες μετεμψυχώσεις μπορούν να επιτύχουν την σωτηρία. Εδώ ακριβώς η Νέα Εποχή χρησιμοποιεί και παρερμηνεύει χριστιανικές αντιλήψεις, και ιδίως το πρόσωπο του Χριστού. Ο Χριστός είναι μια ουράνια ενέργεια, που θεληματικά αναλαμβάνει κάθε προσπάθεια και υπερβαίνει κάθε δυσκολία για να πετύχει την τελειότητα του και να έρθει ως αρωγός προς όλες τις γήινες ενέργειες, τους ανθρώπους. Ως βοηθός του έχει τους φύλακες αγγέλους και τον Εωσφόρο. Κάθε γήινη ενέργεια έχει τη δυνατότητα να γίνει ό,τι και ο Ιησούς και άρα όλοι είμαστε Χριστοί, Βούδες ή οτιδήποτε άλλο. Ο Ιησούς συνεπώς δεν είναι υιός του Θεού, αλλά μια ουράνια ενέργεια που παίρνει συνεχείς μετενσαρκώσεις. Αρχικά ήταν ο Αδάμ στην Εδέμ, στη συνέχεια μετενσαρκώθηκε σε Ενώχ, Μελχισεδέκ και Ιωσήφ. Πήγε στην Ινδία και στο Θιβέτ και παρέλαβε πολλές πνευματικές δυνάμεις με τη βοήθεια της γιόγκα.

Όσον αφορά την Εκκλησία, η Νέα Εποχή προπαγανδίζει ότι η πρώτη Εκκλησία υποβίβασε και κατέκρινε τη διδασκαλία της μετεμψύχωσης στη Σύνοδο της Νικαίας. Βάση επίσης της αλήθειας δεν είναι η Βίβλος, αλλά η «αρχαία σοφία» της Βαβυλώνας, της Αιγύπτου και της Ελλάδας. Καμιά θρησκεία δεν έχει την αλήθεια. Ο άνθρωπος μαθαίνει και παίρνει την ειδική γνώση που του ταιριάζει από την προσωπική του εμπειρία. Για την επίτευξη μιας υψηλής προσωπικής γνώσης και εμπειρίας προσφέρονται πολλές και ποικίλες τεχνικές στους οπαδούς του κινήματος που θεωρείται ότι τους οδηγούν στην αυτοσυνειδησία, την εσωτερική ενότητα, την ανθρώπινη αλλαγή και μεταμόρφωση. Αυτές είναι: η γιόγκα, η περισυλλογή, η επιστροφή και θεραπεία της προηγούμενης ζωής, η απόσβεση των αισθήσεων, η ύπνωση, οι μεταφυσικές εμπειρίες, οι κρύσταλλοι, οι πνευματικοί οδηγοί, ο βελονισμός κ.λ.π. Για την εξασφάλιση όλων αυτών χρησιμοποιείται, μια ολόκληρη ορολογία: καθοδήγηση της φαντασίας, αναγέννηση και μετενσαρκωση, θετική σκέψη, ανθρώπινο δυναμικό, ολιστικός, συνενέργεια, ένωση, το ενιαίο της ύπαρξης, αφύπνιση, μεταμόρφωση, κοσμική συνείδηση, διαδίκτυο, παγκοσμιοποίηση, νέα τάξη πραγμάτων (μια γλώσσα, μια κυβέρνηση, μια θρησκεία κ.λ.π).

Σήμερα το κίνημα της New Age εμφανίζεται ως μια χαλαρή συνένωση οργανώσεων και κινήματων, με πολύ διαφορετικές μεταξύ τους αναζητήσεις: οικολογικού ενδιαφέροντος, φλιερηνικών οργανισμών, εναλλακτικών θεραπειών, αποκρυφισμού, ασκήσεων διαλογισμού κ.λ.π.. Η New Age χωρίς να κατακρίνει την ίδια τη θρησκεία, δεν υιοθετεί την πίστη στην απόλυτη αλήθεια μίας και μόνης θρησκείας, αλλά αναζητά τον θεό, τη θεότητα, την ενόραση, στρεφόμενη κυρίως στην προσωπική πνευματική εμπειρία. Κάτω από τον κυκεώνα του συγκρητισμού της New Age, οι ανατο-

λικές θρησκείες και φιλοσοφίες δεν αποτελούν πλέον ταμπού, όπως παλαιότερα, και ο άνθρωπος αισθάνεται δέος και αγάπη τόσο για τον διδάσκαλο Σάι Μπάμπα¹, όσο και για τον διδάσκαλο Χριστό, ή κάποιον άλλο διδάσκαλο-γκουρού. Επιλέγει συγκρητιστικά αρχές και παραδόσεις των διαφόρων θρησκειών αλλά αμφιβάλλει για κάθε είδους αυθεντία και αντικειμενική αλήθεια. Σε αυτό το σημείο βέβαια μπορεί να αναζητήσει κανείς και την ευθύνη του Χριστιανισμού, και ιδιαίτερα της Εκκλησίας, στις σύγχρονες κοινωνίες, που φαίνεται πως ελκύει όλο και λιγότερο τους ανθρώπους, διότι αμφισβητείται όχι τόσο η διδασκαλία του αλλά κυρίως η δομή της εκκλησιαστικής ιεραρχίας και οι τρόποι με τους οποίους επικοινωνεί η ιεραρχία με το λαό.

Χωρίς ο σύγχρονος άνθρωπος να αναιρεί την αναζήτηση και την βίωση του ιερού, στρέφεται προς όλες τις κατευθύνσεις, δίχως ιδιαίτερες προκαταλήψεις, επιθυμώντας να άρει τους διαχωριστικούς δεσμούς του παρελθόντος, μεταξύ πολιτισμών και θρησκειών. Τα ερωτήματα βέβαια που παραμένουν αναπάντητα είναι τα εξής: πού αρχίζει η επιστήμη, πού σταματά η δεισιδαιμονία και μετά από ποιο σημείο επέρχεται η σύγχυση;

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αυγουστάτου Γιάννη, «Το Φαινόμενο New Age», *Θεός & Θρησκεία*, τεύχος 1, εκδ. Τερζόπουλος, Μάρτιος 2001, Αθήνα 2001, σ. 55-59.
2. Γιουλτσής Β., «Νέα Παλινδρόμηση», *Θεός & Θρησκεία*, τεύχος 1, εκδ. Τερζόπουλος, Μάρτιος 2001, Αθήνα 2001, σ. 65-67.
3. Ferguson M., *Η συνομωσία του Υδροχόου, ελευθερία και μεταμόρφωση στην εποχή μας*, μτφρ. Σ. Μάνδρος, Κάλβος, Αθήνα α.χ.
4. Maharishi Mahesh Yogi, *Science of Being and Art of Living*, Meridian Books, New York 1995.
5. Μητρ. Αίνου κ. Μαξίμου, «Η πρόκληση των μεταφυσικών εμπειριών εκτός της Ορθοδοξίας και η Ορθόδοξος Απάντησις», περιοδικό του Οικουμενικού Πατριάρχου *Ορθοδοξία*, τεύχος Γ', Ιούλιος-Σεπτέμβριος 1998, σ. 520-556.
6. Melton J.G. & Lewis James R., *Perspectives on the New Age*, State University of NY. Press, Albany (N.Y.) 1992

---

¹ Ο επικεφαλής της Sai Organization είναι ο Sathya Sai Baba, ο οποίος συνοψίζει την ουσία του κινήματος του στα εξής: Η Sathya Sai Organization βοηθά τον άνθρωπο να αναγνωρίσει την κρυμμένη μέσα του θεότητα. Συνεπώς το καθήκον του κάθε ανθρώπου είναι να προσηλύνεται στο Ένα, να βιώνει το Ένα σε κάθε λόγο του και κάθε πράξη. Να μην δίνει καμιά ιδιαίτερη προσοχή στις διαφορές των θρησκειών, των σεκτών, των κοινωνικών βαθμίδων ή του χρώματος. Να αισθάνεται την μοναδικότητα που διαποτίζει την κάθε μια από τις πράξεις του. Μόνον αυτοί που ενεργούν έτσι έχουν μια θέση στο κίνημα. Οι υπόλοιποι μπορούν να αποχωρήσουν. Από τους λόγους του Sathya Sai Baba, *Sathya Sai Speaks IX*, 35, 187-188 (old edition).

7. Παπαλεξανδρόπουλος Στ., «Νέα Εποχή: Η Θρησκευολογική ταυτότητα ενός κινήματος», περιοδικό *Έξοδος*, τχ. 6-7, 1991.
8. Rose Seraphim, *Orthodoxy and the Religion of the Future*, Platina: saint Herman of Alaska Brotherhood, 1996.
9. Spangler David, «Defining the New Age», *The New Age Catalogue, Access to Information and Sources*, Island Publishing Company-Doubleday, New Island Publishing Company, New York 1998, σ.ΧΙ.
10. Θέμελη-Αλατζόγλου Γραμμ., «Γνωστικισμός», *Φιλοσοφικό Κοινωνιολογικό Λεξικό*, τόμος Α', εκδ. Κ. Καπόπουλος, Αθήνα 1994, σ. 307-308
11. *Θεός & Θρησκεία* (περιοδικό), αφιέρωμα-έρευνα «New Age», τεύχος 1, εκδ. Τερζόπουλος, Μάρτιος 2001, Αθήνα 2001, σ. 47-110.
12. William James, *The Varieties of Religious Experience*, Penguin Books, 1982.
13. Πλήθος πληροφοριών μπορεί να βρει κανείς στις ιστοσελίδες του διαδικτύου.

Ενδεικτικά αναφέρουμε:

www.narnet.com_ (New Age resources)

www.askalana.com/links/new-age.html

www.earth-network.com: The New Earth, The Ascension of Planet Earth. Book I: The Higher Spiritual Knowledge [4th Edition - February 1999].

www.sathyasai.org